№ 20. Neue Jüdische Zeitung. I. Jahrgang.

נייע יידישע צייטונג

Budapest, Donnerstag, 23. Juni 1881. ב"ה בודאפעסט, ה' שלח לך שנת תרמ"א לפ"ק.

דיא
„נייע יידישע צייטונג"
ערשיינט
יעדען פרייטאג.

פראנומעראציאנס - פרייז:
נאנציאהריג 4 פל. א. וו.
האלביאהריג 2 „ „ „
פיערטעליאהריג 1 „ „ „

דיא רעדאקציאן
אינד אדמינסטראציאן
בעפינדען זיך:
Schiffmannsgasse 6, Budapest,
וואהרן אין דיא פראנומעראציאנס-נעדלער צוזענדען זינד.

אינזעראטע
ווערדען בילליגסט בערעכנעט.

שפאניען אלס שוטצער דער יודען.

בודאפעסט, 23. יוני.

גראם איזט דאס רשעות, וועלכעס נאך איבער-אלל געגען דיא יודען ווערדשט. עס עקסיסטירט ביא אינס, שטארקער אין באהמען. נאך אריגער אין דייטשלאנד, אם שרעקליכסטען ווטהעט עס אין רוסלאנד, וואו דיא ראהע אפעבעל דיא יודען מאססאקרירט. אידיגען האב אונד נוט דייבט אונד וואו דיא בעהארדען דאנעגען ניכט נור טהון, זאנדערן זאגאר נאך דיא ראההייט אונד האבגיער דעם פאלקעס אונטערשטוצען, אידם מיט דעם באזען ביישפיעל פאראנגעהען.

דיעזע טרוינגען ערשיינגען זינד אין דען אנדערען לאנדערן ניכט אונבעמערקט געבליבען, אונד דא עס נאטשלאג נאך עדלע מעגשען ניכט. דעגען עס אין גרייבל איזט, דאס אידרע געבעגעגשען אפפעלגס. נעמפרדעס, בעריבט ווערדען, נור דעסהאלב, ווייל זיא אנדערען גלי-בענס זינד, אם דען אינגלילבען אפפערן רוסישער גרויזאמקייט אינע צוזאלגס, אינע רעפעטזג פאר אידרען מארדערן צו פינדען.

אינגגען טרקישען יודען געבהרט דאס פערד-דיענסט, דיך דיעפיר אם לעבהאפטסטען אינטער-עססירט צו האבען אונד אינדעם זיא דאר-בער נאכדאכטען, וויא דיא פרעפאלנגען רוסישען יודען אם בעדעגענען אונטערקוגלגט פינדען קאנגען, פיעל עס אידגען איין. דאס וואהל שפאניען, וועלכעס בעקאנגגלילך נור עדהר וועניג יודען האט, דאס לאנד נור דיא קאנגען, וויא יידישע אינזאנדר-דער נאך פלאטען פינדען קאנגען.

דיא איינגנאהמליכע אידעע וואהרדע דעם שפאנישען גוזגאנדטען אין קאנסטאנטינאפעל, גראפען ראסקאן פאר-געטראגען, זיא אאנד זיינגן בייפאלל. ער בעפאנגט דען שפאנישען קאניג דארבער אונד דיעזער זא וויא דיא מיני-סטער ערקלארטען זיך בערייט, 60,000 יודען, וועלכע אים רוסלאנד אויסבי-וואנדערן בעדעו-קען, אין שפאניען אונטערקוגלט צו צעבען.

אלזאו 400 יאהרע, נאכדעם דיא יודען אים אידרער אלטען הייטמאטה אים שפאניען, אין וועלכעם זיא פרייהער וואהנהאפט אלס דיא שאפ-ניער, דורך פערפאלגונגען דער גרייזאמסטען ארט, דורך אינקווייזיציאן, שייטערהייפען, צוויאנגסטייפען פערטרייבען וואהרדען, 400 יאהרע נאך יענעס גראסען, גרייזאמסטן גריש, דער אין עוייגער שאנ-דלעה בריבען ווירד אן דער שפאנישען נאציאן אונד וויא דורך קאנגלילבעס וואהרט אונד דעגער בעשלאססען וואהרדע, דאס אין יודע גיקמעהר שפאנישען באדען בעפערטעגען דרייפע. לאדעט דער שפאנישע קאניג, לאדען דיינע מיניסטער דיא אין איינגע אנדערען לאנדער פרעפאלנגען יודען אין, צו אהנגען צו קאממען, אין אידר איינסט-געס פאטערלאנד צוריקגעקעהרען אונד בעשטענ אהנגען אבדאך אונד גוזעטצליכען שוטץ!

וויענן ווייר דיעזעס וואהרבארע וואהרען דער נאטשליכען גערעכטיגקייט נאהער בעטראכטען, זא וועדרדען ווייר פינדען. דאס עס זא קאממען מוסטע, וויא עס גרעקאממען איזט. שפאניען, דיע-זעס פאן דער נאטור זא ווייט גוזגענגעטע לאנד, דאס איינסט זיינע מאכט אבער דריא וועלט-טהיילע אויסדעהנטע, אין דעססען גרענצען דיא אאנזע גיעמאלס אונטערגעגאנגען איזט, וויא איזט אים אדם זייט דעם גרש גוגיאהרען? — אין

אינטערעיינאנדער זיך דאס בראד פאס מונדע צו ווייסען אונד דארינטער ליידעט דיא ברייסטליכע בעפאלקערונג מיט: דיא יודען וואהרען אין דעם האנדווערק גאנץ ערגעבען, וועגן דיא בעפאלקע-רונג דארם, וויא דיא יודען וואהנען דיר ט ע ן, איך גור אין אנדערעם האנדווערק בעגאנגענען ווירד — אלס דאס מאן אידר בראנגנוויי ן ר יי ב ט. דיא יודען זינד צוגעוואגנען, דא זיא ניכט אנדערוואהרטס לעבען דירפען אונד פאס ניכטס אנדערעם לעבען דאגגען, בראאנגטווייס צו פערקיפען. ווייר האפפען, דאס דיא רעגיערונג איערער מאיעסטאט דען יודען דיא פרלייבנים געבען ווערדע, אין גאנגן רוסלאנד צו וואהנען, אונד דאס דיעזע דיא מאגליכקייט ערהאלטען ווערדען, טרייע בירגער דעס שטאאטעס צו זיין."

דער קאיזער אנטווארטעט: „איך בין פאסט אויך דיעזער מיינונג. אבער וואהרס עגנס-ציעהען זיך דיא יודען זא גערן דער מיליטאר-פפליכט?"

דער געפאנגטע ערווידערטע: „עו. מאיע-סטאט, דער ווילגע, דער מיליטאר-פפליכט צו עגנגעהען, קאממט ביא דען יודען פאר, וויא ביא דען אנדערען קאנפעסאגען. דיא איינהיי-מישען רוסישען קייסליטע לאססען עס דאראן אויך ניכט פעהלען."

דער קאיזער וועגדעט דך צום נאכסטען מינגלעדע דער דעפעטאציאן אונד דיעזעס שפאר: „דיא יודע-פאנגע ווירד אין רוסלאנד איזאהרען, זאבאלד עס דען יודען געשטאטטעט זיין ווירד, אם לאנדע צו וואהנען אונד צו אר-בייטען אונד וויא איבעראל זינד אויך הייער דיא יודען דיא טרייעסטען אונטערטהאנען."

אבער דער גוטע ווילגע דעס קאיזערס ווירד צו ניכטע דורך דיא שלעכטיגקייט דער בעהאר-דען. זא האט נייערדינגס דער מאסקויער פאלצייטייסטער אין עווערבע-נעזעטץ פאנגעהרדעגס. וועלכעס דיא יודען דערבייקס. דיא קייזעער אדאלבאטע-קאממער האט זאגאר אידר מיטגעטעילט עגנגע אונד אדאקאטען אים געשפראכען, וועלכע דיא יודען אין צווייל-פרא-צעססען פערטרעטען.

אין דער פראנצאזישען האפגעשטאדט מאר-זיילגעס איזט עס צו בלוטיגע שלאגערייען צווישען פראנצאזען אונד אטאליענערן גקעקאמ-מען, וועלכע דך וועגען שונס אנגעהען פינדזיג-ליכ געזוגגנט זינד. אאנגטאג אונד מאנטאג וועהרה-טען דיא אם שטארקסטען. עס גאב פינף טאדטע אונד דרעצעהן שווער פערוואונדעטע. בייא אנווי-הנדערטע פערזאגגען דיא פערהאפטעט. דיא הייסע-ראדעלפהיהר צו צוויא בי פיער מאנאט קערקער פערארזאהיילט.

דייט דיענסטאג איזט דיא רוהע אין מארזיל-לע ניכט מעהר גיגשטאנדען ווארדען, אין דאס, דער הייפטשטאדט פאן אטאליען, וועלכעס מאן וועגגען דיא מארזיללער פאראנגע דעמאנסטר-ירן, וואס אבער דורך דיא אפליציא פערהינ-דערט ווארדע.

דיא פעטערסבורגער נ י ה י ל י ס ט ע ן געבען קיינע רוה. ווילד האבען זיא ווייעדער אינע בריקע אינטערגראבען, אם זיא אין דיא לופט צו שפרענגען, וועגן דיא קאזערליכע פאמיליע ווא-אבער פאהרדט. גלקליכערווייזע קאם מאן צו-אפאלליג אייא דיא אפטעשוואגע אונד דאס פער-בעכגען ווירדע פערהינדערט.

ארמעס, קלייגעס, שווארבעס, פאס פארטוי-האס צערריססענעס לאנד, וועלכעס אים ראאהע דער מאכטע זא אינא נאר ניכטס גאהלט.

דאס איזט ניכט איבערטרייבונג, דאס איזט גגשיכטליכע וואהרהייט. מיט דער פערטרייבונג דער יודען שפאניען פאן דיגער אינסמגען וועלטבעהערשערגעדנדע גראפען אינמער מעעפער אונד טעפער גגזוגקען בזז עס איין שפעלבאלל גגייאהדען איזט אין דען האנדען יענער נאציא-נען, דענגען עס אינסט צו בעפעהלען האמטע.

אבער ניכט נור דיעס זזדהען ווייר, זאנדערן ווייר זזדהען אויך דאס גגענגטהייר; ווייר זזדהען, דאס יענע לאנדער, וועלכע דיא פערטרייבענגע שפאנישען יודען לעבערייך אינפאנאממען האבען, אונד וועגן דיא נאך זא קלגן אונד אינאנזעהנלך ווארען, בלי-הענדע, גראם אונד אבבטיר בעגאנדען זינד. דיא יודען וואהרדען אהנען צום זזגען, דער גיטס דער פלייבטלינגע, אהר פליס, אהר ווטס-זאמעס לעבען, אהר ערנסטעס שטרעבען קאם אהנען צו גוטע.

וויענן שפאניען הייטע גוט צו מאכען זזבט, וואס עס פאר 400 יאהרען אין דען יודען פער-בראכען האט, זא בעווייזט דאס ניכט נור, דאס רעגיערונג אונד פאלק פאן שפאניען מאלעראא-טער בעגיאהדען זזגד, עס בעווייזט אויך, דאס פלגגער בעגיאהדען, דאס אם אינגעזעהען, דאס אהרע גרייזאמקייטען ניכט נור שלעכטיגקייט, זאנדערן אויך דוממהייט בעגיזעהגן, וועלכע זזא אבגגזגען צו בייסען בעהאבט האבען. דאס זזא עס הייטע זזגד, וועלכע דאס פערבעכען פאן 400 יאהרען ווייעדער גוט מאכען וועלכע, דאס אזזט עבען דער זזגד דער נאטשליכען גערעכטיג-קייט, וועלכע אומסער וואהטעט אונד פיהרער אדער שאפטער דורכדרינגען מוס!

וואס אין דער וועלט פאָרגעהט.

בודאפעסט, 23. יוני.

ווייר האבען איבער אינע אדרעגען בערב-טעט, וועלכע אינע פעטערסבורגער יידישע דע-מאנסטראציאן בייס רוסישען קאיזער האבען. ווייר ערפאהרען איבער דיעזע דעמאנסטראציאן אלגעמעדע אונטערפסאמנטע איינצעלהייטען: דיא דעמאנס-טראנטען אין באראנ בי נ נ ב ר נ ר, באנק-דירעקטאר פ א ס אונד דיא באנקיערס באנק, פ א ס ס י ע ר אונד ב ע ר ל י נ ע ר.

עס איזט בעלאאנגט, דאס דער קאיזער זאגטע: „איך לייבע אללע מיינע אונטערטהאנען אהנע אונטערשיעד דער קאנפעסיאן אונד נאציאנ-ליטאט. דיא איבעראללע עגגען דיא יודען זזגד אין זזערק דער אנטישזרד-מאגנער, דיא דאדורך נור איגגען בעראוגד ערלאנגען וואללטען, אים אינזההגן אנגעשטאנדען. אבער — זזפעזזגד דער קאיזער הינצו — אויך איך דער זזפעזזלעד דער יודען בערגגגגען אינע זזגדע, דענגן מאן ניכט אהנען שולד, דאס זזא דיא בריסטליכע בעפאלקערונג אינסבישען!" אין וואלבער אפפיזאורך פאן זזיעזע דעס קאיזערס מאכטע דיא דעפזזטאציאנס-מזט-גלידערע זזהר בעטראפפען, אינגער פאן דען אבגעאדגעגגען דער פעטערסבורגער יודעגגע-מינגדע נאהם זזך מזטה. מיט אללער שולדיגגג ערהארזבט, אבער אויך מיט אללעס פריזמזט אפלגגגדעס צו זאגגגן: „דיא יודען זזגד גגעגגאאנ-גגגן, אין אינגגגגגן ארגגגן דריזבט בגגאמגגגגגן צו וואגגגגן, דאס דיא יודען גגעגגאאנגגגן זזגד, זזעלבסט

אגגגגג

האנדעלס-בעריכט דער וואָכע.

בודאפעסט, 16. יוני.

דער מארקט האט אויך אין דער צווייטען וואָכע דאס געשאָפט ניכט בעלעבט אונד דיא וואָכע נאך דעם מארקט וואורדיג נאנץ שטילל. צו דיעזער געשאפטסלאגעניהייט האט אויך דאס אונגאַרישע גאָלד בייגעטראגען, דער גאָלדשאטץ בליבט נאָך אָפּשוואַרענד קנאפּפּ.

וויצען. שאפארק אומטעגעשאפט, אינפאָלגע דעססען איינגעגאַנגענען-ריקאָנגען, הערבסט-וויצען בעגעגנט אונד דעשהאלב שטייגענד 11 מולד׳ 8 קר׳ בין 11 מולד׳ 12 קר׳. — **ראָגגען** עשוואס בעלליעגער, 9 מולד׳ 25 קר׳ בין 10 מולד׳ 15 קר׳. — **גערסטע** עשוואס מאפסטיג, פּרעסטער-גערסטע 6 מולד׳ 70 קר׳ בין 6 מולד׳ 85 קר׳, מאלץ-גערסטע 7 מולד׳ 40 קר׳ בין 8 מולד׳ — קר׳. — **האָפּער** גע-פראגט בין 7 מולד׳ — קר׳ דיא פּיינע, שטשלוואאדע 6 מולד׳ 55 קר׳, בעריישער 6 מולד׳ 60 קר׳. — **מאָס** פּריי-זע אנצייקענד, נאמאטער 6 מולד׳ 65 קר׳ בין 6 מולד׳ 70 קר׳, וואלאכישער מיט 6 מולד׳ 60 קר׳ בעגעהרט.

מעהרפּרייזע פּער 100 מיא אב בודאפעסט.									
8	7	6	5	4	3	2	1	0	N.
16.10	17.—	17.70	18.30	19.10	19.70	20.50	21.—	21.90	g.
8½								8½	N.
13.40				.4—			.5—	15.20	g.

אדזאמאטען פאסט קיין נישאפּט. קאפּהרפּרייז 12 מולד׳ 50 קר׳. באנאטער 12 מולד׳ 87 קר׳.

ריבאל פּעסט; מיט 34—34 מולד׳ 50 קר׳ נעראנ-דעלט.

שפּיריטוס. לעכהאפט נעפראגט. פּרייז שטייגענד. שפּיריטוס אין אפּפּעזיריגן 36 מולד׳ 25 קר׳ בין 36 מולד׳ 50 קר׳, אן נאָכסיסטען 33 מולד׳ 50 קר׳ בין 34 מולד׳, אן קאָנזומגענטן 34 מולד׳ 52 קר׳ בין 34 מולד׳ 50 קר׳, פּרעס-הפּעפּי-וואאדע 27 מולד׳ 50 קר׳ בין 36 מולד׳ — קר׳.

פּעטראָלעאָם. האדער בעצאהלט בין 18 מולד׳ נעשאָלאסאָ פּער 100 קילאָ.

צוויעבעלן. וועגען געשאפט. באָנגישע 19 מולד׳ 64 קר׳, בין 21 מולד׳ 53 קר׳, שעמען פּאָן 23 מולד׳ 50 קר׳ בין 24 מולד׳ 10 קר׳.

לעקאָיאָ. פלאמאָנגשע וואארע 21 מולד׳, באנאטער 20 מולד׳.

שאפּיראָלליע. אין דער אבגעלאָפענען וואָכע וואָרע דען 150 מעטשרענטנער פּערבישע וואָלען צום פּרייז פּאָן 65 מולד׳ פּערקיגפּס.

פּאפּיר-מאסאָס נייגעשענע וואָלליע 2 מולד׳ בין 2 מולד׳ 65 קר׳ פּער פּוד.

אנשליטס (חלב). קיינ-אנשליטס 42 מולד׳ בין 43 מולד׳ שוואכער אבאטען.

וויינשטיין. בעסטערע וואארע 62—65 מולד׳, נעריג-נערע 52—54 מולד׳ וויינע נעפראגט.

קאָפּפּערן. אונגאַרישע וואארע 20—22 מולד׳, האָכ-פּרייזע 22—23 מולד׳, פּערבישע 16 בין 19 מולד׳.

ראָגע הייטע. דיא שלעסיגע איינע בעסטע-ע, פּרייזע בעפעסטיגן זיך פאר שווארצע. פּרייזע טראָגענע אונגאַרישע אָקסנרייזע 109—112 מולד׳, דייטשע אָקסנ-הייטע 112—114 מולד׳, קוההייטע 103—112 מולד׳. אינ-גאַרישע פּשעלטענע קוה—126 מולד׳. האָנפּרייזע מאָרעש-טע לאנדראסהייטע 10—11 מולד׳, מיטטלערע 8 מולד׳ 50 קר׳ בין 9 מולד׳ 50 קר׳ פּער פּאָרד. **קאָלבּפּעלליע** 212—214 מולד׳, קאָפּפּעלע 160—165 מולד׳ פּער 100 קילאָ.

פּערלאָוונגען.

— (אָפּנער לאָזע) בייא דער אם 15. יוני אָפּנער-נאָמענעגע עיזענגע דער אָפּנער לאָזע וואורדען אינסגע-זאמט 600 לאָזע נעזעגען מיט אינגעם נעזאמטסטווינ פּאָן 58.300 מולד׳ן, עס צעזאָגענען: **20 000** מולד׳ן דיא נומטער 20645; **1000** מולד׳ן דיא נומטער 16906; יע **200** מולד׳ן דיא נומטערן 6037, 6121, 6934, 12302, 37336; יע **100** מולד׳ן דיא נומטערן 149, 731, 1760, 5773, 8582, 12253, 13788, 13991, 18495, 20840, 25561, 28005, 24407, 26515, 27252, 35482, 35788, 43609, 49131, 575. נומטערן נעזאגענען יע 60 מולד׳ן. דיא גע-ווינסטע ווערדען פּאָן 15 דרעעצעבער ל. ל. אין דער דויסשטאדטישען דאמעסטיקאלאסאָע אויסגעאַרבעט.

אָסטערריכיכער מאָר

שרייב-פּאפּיער-גיכדעראָגע אונד געשאפּפּס-בוכער-פּאפּיער, בי בודאפעסט, עלזאבעטה-פּלאטץ נומ׳ 19.

עמפּפיהלט זיך אכסאָרטירטעס לאגער פּאָן שרייב-אונד צייכנע-פּאפּיער, שרייב-עקזעמפּלאר אלליע אונד זעגעל-לאק, קאָפּיע-מאשינען עטס. נאָכסט לאגער פּאָן **פּאפּיערוואָרען** פּיר קוים-ליטע אין אללען נאָכסטן מיט אונד אָהנע פּרעמיירונ צו שטייגערנדע פּרייזען.

אינסאנדאט פּיר דרוקסאָרטען, וויזטקאָרטען, אינ-לאדונגען, יוגעלמאָרקען עטצ.

☛ פּרייזקאָנטען ווערדען אינדערהאלבען אינגאָנט אינגעזענדעט. 1

וויכטיג פּיר רעגאלינגפּאָבטער!

טרעבער-עסעסען, סלייאיישע-עסעסען, רוס-עסעסען, לאגער-עסעסען אונד אללע לקאָ-עסעסען אונד אללע צער עריצונג פּאָן נייסטען נעזאראנטען איך קאלטעס יעגע אדנע אבבאראטע bei **Arnold Watterich, Budapest,**
Fabriklager: Tabakgasse, vis-á-vis dem isr. Tempel.

מאגיזלאיאנס-ביכער אין אללען שפּראכען גראטיס. יייגלאדעלער, יייגבאהנהעפס, יייג-פּערמעהרונגס-עסעסען, יייג-נייסטס, עגסטדיר גנס-פּילפּער, גלייצערן עטצ. צער יייגמאגיזאלאיאן.

☛ המבערגזאסס. צעראנגענאסס בייליגסט.

! פּיר הויפּטריוען

וואָרע פּראנט-קאפּפּס, נאמליך דער עכטע פּאָן

הייגריוד פּראנק זאָהנע אין לייגיג

ניכט נוט, זא ווערדע ע׳ נוט מאָן אם פּעלגן אבאר-קאנטען אנגעזיגדיג. אונד ניכט אין עשיקעסטע, מאָרבע. דריק אונד אבאיבר נאכזאהרטס. זא זאגאר דיא נאָטע אונד דיא שטעגאראקען ניכט נאכזאגדיג. וואללען זיא האדער פּערפּרעטע הייזפּיר. נשעטס דען

עכטען פּראנק-קאפּפּס

8

פּאָן דעם גלאשטען, עלזאָ נאמען דאלס אדע-נאָגן פּאלטשען, האבען דאך ע׳ דיא אבזאגס. זיא ע׳ יייעבען. נשעטן! אטען דיא אלזא נעגען אויף דיא פּיראמע אונד פּעלאנגען דיא שטעטס נור דען

Heinrich Franck Söhne
Ludwigsburg

דייעגענען אבזאגאנגען, עלזאָ נאמען דאלס אדע-נאָגן פּאלטשען, האבען דאך ע׳ דיא אבזאגס. זיא ע׳ יייעבען. נשעטן! אטען דיא אלזא נעגען אויף דיא פּיראמע אונד פּעלאנגען דיא שטעטס נור דען

עכטען פּראנק פּאפּפּעע

מיט דעם נאמענצעגע

Heinrich Franck Söhne
Ludwigsburg

דער צוזעט אונשטיגע דער אבע-אוסזאטס דעם דערען אבבעגער פּאלמאָ שפּיטצער ערהייזדען אין וויין, שמאנגע דעם דערען אבערבאבבעגער שרייבער ערהייזדען דען אין קראָטן, נעפּפּעטשען אונד

כשר פּיר איזראליטען כשר

אלס יעטשלאָ פּעלאפּפּלן כשר נאראנטיס אויס צו דאבען אין אללע נאָאָ. אונד דעשאלב דעשאלב.

W. STUTZ in WIEN,

Mariahilferstrasse Nr. 28

עמפּפיהלט דען נעגערטסען פּרייזען זיין נאָכסטס לאגער פּאָן שרייבגלאָן ווערה מאדעגן, פּאָן דער שרייבגע נאך דיק-וואאסס צו פּרייזען, אום 8 מולדען פּער שטק, נעוואהנ-לגיגע, 13 אינגשטעגע בייזע וויזקוואסס מיט וואאדע 7 מולדען 50 קר׳, קלייגערע צו 5 אונד 6 מולדען, אבגעגע-צאפּפּט, ווערה שאָן, נור 5 מולדען. פּערזיקגן, האלבע אונד גאנצע אויפּ׳ם בודאפעסטער, אינגעזענדע צייטע שפּרעכע אין בעלעגבען האאר-פּאבבען. אללעס עכט אונד אונ-פּערפאלשט צו אללעסען אויפּפּעפּרעגונגען דער נעגעגע-טען פּ. ט. קוגלבע. 5

באָרזענקוגזע פּאָס 15. יוני.

פּריפּאָס-לאָזע אונד שטאמפּס-לאָזע.

fl.	fc.		fl.	fc.
123	75	אונג פּראָס-לאָזע	178	—
96	—	וויינצער. - אבבר.	—	—
113	75	שוויסטאל לאָזע	16	—
129	50	וויינער קאָסט-לאָזע	20	60
27	75	ביקקענלאָזע . .	42	25
5	52	נאָלד-דוקאטען	40	50
9	30	פּראָנזס-שטיקע	19	50
1	17	רוס. פּאָס-לאָזע	52	
9	54	רוס. פּרעסיראלס	23	—
125	—	1854ער שט.-שיילד	25	—
132	25	1869ער „ 500 פל.	128	50
135	25	1860ער „ 100 „	23	—
174	25	1864ער „ „ „	117	10
		אונג. נאָלד-ר. 6%		

לאָסטאָס-צייטונגען פּאָס 11. יוני:

בודאפעסט: 22 42 27 37 68

לייגץ: 22 45 42 82 13

טרעסט: 87 6 78 87 74

פּאָס 15. יוני:

פּראָג: 2 86 64 3 87

דרעסדען: 2 68 58 42 31

הרמאנשטאדט: 87 88 56 31

Brüder Rothauser, Budapest,
Ecke der Königsgasse und Landstrasse.

עמפּפיהלען איהר נאָכסטס לאגער פּאָן **זאָנגענ-שירמען** אין אללען מאָדענען פּאָאָגען אין זיידע, נאָלדבראָקאָטע אונד אטלאס צו בילליגסטען פּרייזען. **פּאָכער** אין איבערראשענדער אויסוואהל איים אטלאס, פּאָלל אונד זיידענבראָ-קאָטע נעמאלט אונד נעשטיקט, וויא אויך אים עלעגע-בייג, פּערלמוטטער אונד שטילדרעס.

כינא-זילבער-וואארען

אים דער בעגינדערער מעטאללוואארען-פּאבריק, נעראדע פּיר סיגאנגען, אלס: **גר תמיד קאנדע-לאבער. ליוכטער. מנורות** עטצ. מיט דער גאָ-אנגעע-מארקע פּערזעהען לויט פּרייזקאָנטען. 1

קאָרל קאָהן

גראבשטייג-נייבדערלאגע.

☛ בעשטעהט זיט דעם אהרע 1862.

בודאפעסטער-לאגע: בודאפעסט, באָגאנגאסס נע-בען דער קאָפּפּעגע-קוגעללע; פּאָלאָלע: מאר א-יאלנע-נאָסס נומ׳ 1.

עמפּפיהלט זיך אבראהאסס-ריטטעס נראב-שטיג-לאגער זאָהנהאל אין ראהמען אלס אייך בייטעס אונגאָנגשטיגן נאָגגען צ דען בילליגסטען פּרייזען. נאָראנטיס פּיר דייגע, מאָרבעקטע אנ-שפּיס. עכטע אונד דיערבאבבען פּערזאנלונג.

דיא נראוואר-ארבייטען ווערדען פּאָס בעגעפּ-טיגטען פּערזאנלליך נעקרישט. 1—10

אללען פּ. ט. איזראעליטען צער נעזאללינגען בעאמטענ!

אונטער איזאוטס של דיק מיזה יוסף דוכני וכהן אין ווינ׳ן (חתן הגאון מיזה זלמן שטיצער נ״ו) ווירד אין דער אבבאיך דער הערען

אויג. טשינקעל זאָהנע אין ווינ,

X. Bezirk, Laxenburgerstrasse Nr. 6—8.

כשר ציגאָרען קאפּפּעע,

דאס גאנצע יאהר הינדורך ערהייגט. דיא דעסבעגעגלינגען אשטעטטע טראגען דאס סיגנס ווייטער. ערהיזדען דעם אבערבאבבעגעס אונד ווייסבאדס-אבזונאַרדינגען, הערען סיגאָן יע ריגע ר. בי דראָקי. יעדעס פּאקקען קאפּפּעע-פּיראמאָנס אויס וואָהל אפּפּעזיטעגדט מיט דעם אבבעגאבאסס-יעגעל, אונד ערהאלטן יעדעס פּ. ט. פּיסטר אייגען אס-טעס. דער דיא עכטהיט דער וואארע בעגלעוגבען.

צו דאבען אין עדעס דעאמטרטען קאָ-מאנס-נעשאפטע זאָהנהאל אין בודאפעסט אלס אייך אין אנדערען שטעדטען. (14—20)

אויסטנעסט אין בודאפעסט עטטיגלס אונטער פּערטרע-טער הערר יולאיס קאָנ׳ג.

V. Bezirk, Grosse Kronengasse Nr. 19.

Herausgeber und verantw. Redakteur: Carl Lederer. Druck von Emerich Bartalits. Budapest, VIII., Eszterházygasse Nr. 12.

דען ער אין באנד שטעקט. דאס אייפער ווינדעט זיך אינטער פירכטערליכען שטערצען, דאך דיא ביישרין זאגט: „בעססער איך לידיגע, אלס וויר.“ ענדליך שריים דיא ארמע פרוי אין פרעגיגייפעלט „לאסט מיך ניכט אהנע ביי כטע שטערבען, דאס הילפט.“ מאן ניממט דיא ערגיטער אונד האלט דען אייפאנגס. דער צוים גליך אין נאכטער נאדעע וואכנט. ענטזעטצליכעס אהנגער, קאממט דער גייסטליכע הערבייא אונד זיינעס אינשריי-טען איזט עס צו דאנקען, דאס דיא אונגלקליכע פרוי וועגיגסטענס אדער לעבען גערעטטעט האט. דיא ביידען עהעליטע קאממען מיט גערינגער שטראפע דאנען, דא נאך דער אינזאנע דער גערכטס-אדצטע אדער גייסטעפצישאנדז דא אלס אונגערעכטיגנגסאהנע ערשיינען לאסט.

• (איין גראבליכער רייבמארד.) אין זאלבער, דער אם 13. ד. מ. שאן אייפאיבט וואדען זיין מיסטע. האלט אין קארלסבאד (באהמען) דיא נעמסטהריגע אין שאנגונג אונד פרעבריטעט דיא ארט אונד וויזע דער אייסזיר-רונג דעשזעלבען אללגעמייגנס עזטזעטצען. דער 25 אדרע אלטע זאהן אייגער אין קארלסבאד וואכנגערגן ווייטיי. נאכמעגס גייבער, פעלייגס אם 13. ד. מ. זיינע דאכטערגע וואכגונג. אים אין דער אומגעבונג איינטשטעהענדע געלדער אייגאר-קאפסרען. דיעזעלבע אבלעטע אם אבענד דעס-זעלבען טאגעס צוריקגעהרען, קאם עדאך ניכט, וואס אים זא מעהר אייפעל, אלס ער אלס אייסרטס פינקטליך בעקאנגען וואר. מאן ליעס דעסהאלב אם 14. ד. מ. נאך אים זוכען אונד מאן פאנד דעזזעלבען מיט דייכשנטטעגעס האלזע אונד אים-געשאבענען אייגען פירכטער-ליך צוגערכטעט אין אייגעס צעכטע נאכסט דעס ארטע נאכהערן לייגען. דיא ליבע וואר פאלל-שטאנדיג אייסגעריבט אונד ווירד פערמוטהעט, דאס דערזעלבען אייגע סטמט פאן 600 גולדען אבגענאממען וואוערדע.

• (אויס מארגיסטא) אים בוהאיע קאנ-מאס ווירד אונס פאלגענדעי אינזאלדסאלל בערכטעט: פרעגאנגען אין דעסנאכט דעזלט דעי דעפטיגטע דעי לינקען אפטייא. דערר מארגען דערזעי ווינען פייערליכען אייגנס. פאלטצליך אין דעי נאכט וואוערד אונזער אם דורך אייגען אינזאנדע אין נאכטע אים-לעגונג נעבראכט. דיא שלאפזוג אונד שאפפען, וא דיא 4 פפערדע וואכסט קעוויטאשע דעס דעפטיגטען הע-רי שי אונשטיעבראכט וואירן, זיזר אין דיזר דער

ער אנדערע צוערסט צעוואהנליכען

זאגט נאך בוהאפעסס, ווען אינד לעאבען אונד ליעס אהן אייך נאלד אינטערזוכען. זעלבסט-פערשטאנדליך ערהיעלט ער צוי אנטוארט, דאס דען אנדע קיינע שפיר פאן נאלד זייא. דאנן זאגדטע ער דען זאגד, אין וועלכעס ער גאלד פערמוטהעטע — אונד זעהתע דא! זיינע פערמו-טהונג ווארד בעשטאטגט, דער אנדערע אונד עטהיעלט גאלד. נון הייס עס. אין גענינגנד גראפעס פעלד ערוווערבען. ער קיפטע דאהער זיינע נאכבארן דיא גארטען אב, אייך דיא געפאהרן הין, פאן אהנען פיר פערייקע בעהאלטען צו ווערדען. דיערזיך לעגט פר צוי בערג-הייסטאמגנשאפט אונד פערשאפפטע זיך דאס שוד-עכטע, ד. ה.: דאס רעכטע. גראבען צי דיר פאן.

דער בערג-הייסטאמגן, הערר רינגל, וואוערדע אייך דיא זאכע אייסערקוואס אונד ער ריישע מיט זיינעס אהנגע נאך אפקש, וא ער זיך פאן דער ריכטגקיט דער ראזגערשן שענדקונג אביבערצייגט אונד זאפארט געפאלגרשן אנטער-זוכונגען פארנאהם. דיעזע פהרטען צו דעם ער-געבנסס, דאס אם דעם אייגע האלבע צו שטונדע פאן אפקש ענטפערנטען הונא-קאמלאר גלייכ-פאללס גאלדהאלטיגע זאנד-אבלאגערונגען פאר-האנדען זנד. דער בערג-הייסמאנן קאם נון עבלעסט אים דאס שוד-רעכט אין אונד ער עדהיעלט עס עבענזא וויא ראזגער. אונד נון זנד בערייס 5 גרובען אין טאהענגריט. דער אינסטיגע סיפ-איזט נון גאלדגרובענע-בעזיטצטעגע אונד דיא לייטע האלטען אידן ניכט מעהר פיר אייגען נאדרען, וא, דער בערג-קאממיססאר אנטע אדהם: „וועגן דיא אבלעסט ניכט, אידדע זאהנע ווידדען צעיהס אינגאריישע מאנגאטטען זין אונד דעם אינגאריישען קאנג צוי זיטע ריישען.“

דיא אפקשער יודען זנד אבער דאפפעלט שטאלץ אויף דען אפטער דער קינפטיגען אדעלע-פאמיליע. דער טראגען זיינעס נראפען גליקעס דער פאפטע אדטאדאקסע יהדי געבליעבען איזט, דער אין זיינער אריטטע אדר דיעס-

זוערדד, דאך מיססע מאן אבט עבען, דאס אנדערע אייגעס ניכט אין דער אוסבטיזטונג דער ענטדע-קונג צופארקאממען; דיא אנגעבארענע שליידיגע פעלדעס עדאך אינזערען ראזגער אדר דיעס-מאל ניכט.

ער זאגדטע צוערסט געוואהנליכען זאגד נאך בוהאפעסס, ווען אינד לעאבען אונד ליעס אהן אייך נאלד אינטערזוכען. זעלבסט-פערשטאנדליך ערהיעלט ער צוי אנטוארט, דאס דען אנדע קיינע שפיר פאן נאלד זייא. דאנן זאגדטע ער דען זאגד, אין וועלכעס ער גאלד פערמוטהעטע — אונד זעהתע דא! זיינע פערמו-טהונג ווארד בעשטאטגט, דער אנדערע, דער אנד עטהיעלט גאלד. נון הייס עס. אין גענינגנד גראפעס פעלד ערווערבען. ער קיפטע דאהער זיינע נאכבארן דיא גארטען אב, אייך דיא געפאהרן הין, פאן אהנען פיר פערייקע בעהאלטען צו ווערדען. דיערזיך לעגט פר צוי בערג-הייסטאמגנשאפט אונד פערשאפפטע זיך דאס שוד-עכט, ד. ה.: דאס רעכט. גראבען צי דיר פאן.

דער בערג-הייסטאמגן, הערר רינגל, וואוערדע אייך דיא זאכע אייסערקוואס אונד ער ריישע מיט זיינעס אהנגע נאך אפקש, וא ער זיך פאן דער ריכטגקיט דער ראזגערשן שענדקונג אביבערצייגט אונד זאפארט געפאלגרשן אנטער-זוכונגען פארנאהם. דיעזע פהרטען צו דעם ער-געבנסס, דאס אם דעם אייגע האלבע שטונדע פאן אפקש ענטפערנטען הונא-קאמלאר גלייכ-פאללס גאלדהאלטיגע זאנד-אבלאגערונגען פאר-האנדען זנד. דער בערג-הייסמאנן קאם נון עבלעסט אים דאס שוד-רעכט אין אונד ער עדהיעלט עס עבענזא וויא ראזגער. אונד נון זנד בערייס 5 גרובען אין טאהענגריט. דער אינסטיגע סיפ-איזט נון גאלדגרובענע-בעזיטצטעגע אונד דיא לייטע האלטען אידן ניכט מעהר פיר אייגען נאדרען, וא, דער בערג-קאממיססאר אנטע אדהם: „וועגן דיא אבלעסט ניכט, אידדע זאהנע ווידדען צעיהס אינגאריישע מאנגאטטען זין אונד דעם אינגאריישען קאנג צוי זיטע ריישען.“

דיא אפקשער יודען זנד אבער דאפפעלט שטאלץ אויף דען אפטער דער קינפטיגען אדעלע-פאמיליע. דער טראגען זיינעס נראפען גליקעס דער פאפטע אדטאדאקסע יהדי געבליעבען איזט, דער אין זיינער אריטטע אדר דיעס-

פאלגמטיג געוואהרדען, וועלכעס דער קושטיר קאנגטע ניכט מעהר גערעטטעט ווערדען אונד איזט מיטטערבראנגט. אב דער בראנד עבלעגט וואוערדע אדער דורך אונגאריכטיגע קיט עגשטאנד, איזט בוהאפר ניכט אינגעקלארט.

י. וויינבערגער.

• (דער גאלד-מענש.) ווער האבען בע-ריישט בערכטעט, דאס אין פאקשער יודע, אם מענס דאוייד ראזגער. אן פאקש אונד אים-גענוגנ גאלד-גרובען גענדדעקט האט. איבער דיא פערזאלכליכיט דעס עגטדעקערס ערפאהרען ווד אפלגעגדעס:

אין קינד ארמער עלטערן, לערנטע ראזגער אין אינגענד אייגעס הדדר בי פארשארבע קאר-מטאסטס תלמיד. זיין וויסענסדורסט טרייב אידן באלד אין דיא פרעמדע אינד ער וזכטע דיא שבחה דעס פאקשער ראבבוינערס אייך. דער בעפאסטע ער זיך אין אשטרייבסלך מיט דעס לער-נען דעס תלמיד; זיין פארטקאממען בערייטעט אהם מיינע גראסע זארגע, דא ער עדען טאג אין אינגס אינדערגן דייזע דיא כאסט אימזאמסט ערהיעלט. צו 18 יאהרען בערייטס דיי יאטהעטע ער. אים זיינע פאמיליע ערהאלטען צו קאנגען, אין אינדער ער סיפ. דא דיעס אבט אין זעדר לאנג-ווערגעגס, מיהזאמעס נעשאפאן איזט, זאנן ראז-נער אייך אייגען אנדערען ערווערב. ער גינג נאך פעסט, טראטן אין אייגע גראבשטיינ-האנדלונג אין אינד לערנטע דיא קונסט דעס אינגאריי-רעגס דער בוכשאבען אין שטיין. אייגיגע וואכען שאפטער פראנגטע אין דער גראפען נאכסט פאן פאקש אייגע נייע פרימא-טאפעל מיט זיער אי-שייטס: „דאוייד ראזגרים גראבשטיינהאנד-לונג.“

דערר ראזגער קיפטע זיך אייגען גרונד אונד בייטע אייך דעמולעבען אין הוז. אונד דיער נעשאה, וואס איהן צום גאלד-מענשען מאכטע

מאן גריב אייגען ברונגען. ראזגער זאה צו, וויא דיא שיפלער דען זאנד אויסגרבען אונד עס פיעל אהם אויף, דאס דער זאנד גלטצערטע. ער בעטראכטעטע איהן לאנגע אונד קאם אייך דען גדאנקען, דאס דאס גלטצערנדע גאלד זיין מאנגטע. ער טהיילטע זיינע אידעע אייגיגען לייט-טען מיט, דיא איהן יעדאך נאנין אינגאר-אייסלאכטען. דיעס מאכטע איהן אבער ניכט וואנקענד. ער ע״פ״הר, דאס פן אינשטיטוט גיכט, וא דער זאנד אייך גאלדגעהאלט געפיפט

נייע יידישע צייטונג.

זוערדד, דאך מיססע מאן אבט עבען, דאס אנדערע אייגעס ניכט אין דער אוסבטיזטונג דער ענטדע-קונג צופארקאממען; דיא אנגעבארענע שליידיגע פעלדעס עדאך אינזערען ראזגער אדר דיעס-מאל ניכט.

ער זאגדטע צוערסט געוואהנליכען זאגד נאך בוהאפעסס, ווען אינד לעאבען אונד ליעס אהן אייך נאלד אינטערזוכען. זעלבסט-פערשטאנדליך ערהיעלט ער צוי אנטוארט, דאס דען אנדע קיינע שפיר פאן נאלד זייא. דאנן זאגדטע ער דען זאגד, אין וועלכעס ער גאלד פערמוטהעטע — אונד זעהתע דא! זיינע פערמו-טהונג ווארד בעשטאטגט, דער אנדערע, דער אנד עטהיעלט גאלד. נון הייס עס. אין גענינגנד גראפעס פעלד ערווערבען. ער קיפטע דאהער זיינע נאכבארן דיא גארטען אב, אייך דיא געפאהרן הין, פאן אהנען פיר פערייקע בעהאלטען צו ווערדען. דיערזיך לעגט פר צוי בערג-הייסטאמגנשאפט אונד פערשאפפטע זיך דאס שוד-עכט, ד. ה.: דאס רעכט. גראבען צי דיר פאן.

דער בערג-הייסטאמגן, הערר רינגל, וואוערדע אייך דיא זאכע אייסערקוואס אונד ער ריישע מיט זיינעס אהנגע נאך אפקש, וא ער זיך פאן דער ריכטגקיט דער ראזגערשן שענדקונג אביבערצייגט אונד זאפארט געפאלגרשן אנטער-זוכונגען פארנאהם. דיעזע פהרטען צו דעם ער-געבנסס, דאס אם דעם אייגע האלבע שטונדע פאן אפקש ענטפערנטען הונא-קאמלאר גלייכ-פאללס גאלדהאלטיגע זאנד-אבלאגערונגען פאר-האנדען זנד. דער בערג-הייסמאנן קאם נון עבלעסט אים דאס שוד-רעכט אין אונד ער עדהיעלט עס עבענזא וויא ראזגער. אונד נון זנד בערייס 5 גרובען אין טאהענגריט. דער אינסטיגע סיפ-איזט נון גאלדגרובענע-בעזיטצטעגע אונד דיא לייטע האלטען אידן ניכט מעהר פיר אייגען נאדרען, וא, דער בערג-קאממיססאר אנטע אדהם: „וועגן דיא אבלעסט ניכט, אידדע זאהנע ווידדען צעיהס אינגאריישע מאנגאטטען זין אונד דעם אינגאריישען קאנג צוי זיטע ריישען.“

דיא אפקשער יודען זנד אבער דאפפעלט שטאלץ אויף דען אפטער דער קינפטיגען אדעלע-פאמיליע. דער טראגען זיינעס נראפען גליקעס דער פאפטע אדטאדאקסע יהדי געבליעבען איזט, דער אין זיינער אריטטע אדר דיעס-

נייע יידישע צייטונג.

דען ער אין באנד שטעקט. דאס אייפער ווינדעט זיך אינטער פירכטערליכען שטערצען, דאך דיא ביישרין זאגט: „בעססער איך לידיגע, אלס וויר.“ ענדליך שריים דיא ארמע פרוי אין פרעגיגייפעלט „לאסט מיך ניכט אהנע ביי כטע שטערבען, דאס הילפט.“ מאן ניממט דיא ערגיטער אונד האלט דען אייפאנגס. דער צוים גליך אין נאכטער נאדעע וואכנט. ענטזעטצליכעס אהנגער, קאממט דער גייסטליכע הערבייא אונד זיינעס אינשריי-טען איזט עס צו דאנקען, דאס דיא אונגלקליכע פרוי וועגיגסטענס אדער לעבען גערעטטעט האט. דיא ביידען עהעליטע קאממען מיט גערינגער שטראפע דאנען, דא נאך דער אינזאנע דער גערכטס-אדצטע אדער גייסטעפצישאנדז דא אלס אונגערעכטיגנגסאהנע ערשיינען לאסט.

• (איין גראבליכער רייבמארד.) אין זאלבער, דער אם 13. ד. מ. שאן פערייבט וואדען זיין מיססע. האלט אין קארלסבאד (באהמען) דיא נעמסטהריגע אין שאנגונג אונד פערבריטעט דיא ארט אונד וויזע דער אייסזיר-רונג דעשזעלבען אללגעמייגנס עזטזעטצען. דער 25 אדרע אלטע זאהן אייגער אין קארלסבאד וואכנגערגן ווייטיי. נאכמעגס גייבער, פעלייגס אם 13. ד. מ. זיינע דאכטערגע וואכגונג. אים אין דער אומגעבונג איינטשטעהענדע געלדער אייגאר-קאפסרען. דיעזעלבע אבלעטע אם אבענד דעס-זעלבען טאגעס צוריקגעהרען, קאם עדאך ניכט, וואס אים זא מעהר אייפעל, אלס ער אלס אייסרטס פינקטליך בעקאנגען וואר. מאן ליעס דעסהאלב אם 14. ד. מ. נאך אים זוכען אונד מאן פאנד דעזזעלבען מיט דייכשנטטעגעס האלזע אונד אים-געשאבענען אייגען פירכטער-ליך צוגערכטעט אין אייגעס צעכטע נאכסט דעס ארטע נאכהערן לייגען. דיא ליבע וואר פאלל-שטאנדיג אייסגעריבט אונד ווירד פערמוטהעט, דאס דערזעלבען אייגע סטמט פאן 600 גולדען אבגענאממען וואוערדע.

• (אויס מארגיסטא) אים בוהאיע קאנ-מאס ווירד אונס פאלגענדעי אינזאלדסאלל בערכטעט: פרעגאנגען אין דעסנאכט דעזלט דעי דעפטיגטע דעי לינקען אפטייא. דערר מארגען דערזעי ווינען פייערליכען אייגנס. פאלטצליך אין דעי נאכט וואוערד אונזער אם דורך אייגען אינזאנדע אין נאכטע אים-לעגונג נעבראכט. דיא שלאפזוג אונד שאפפען, וא דיא 4 פפערדע וואכסט קעוויטאשע דעס דעפטיגטען הע-רי שי אונשטיעבראכט וואירן, זיזר אין דיזר דער

ער אנדערע צוערסט געוואהנליכען

זאגט נאך בוהאפעסס, ווען אינד לעאבען אונד ליעס אהן אייך נאלד אינטערזוכען. זעלבסט-פערשטאנדליך ערהיעלט ער צוי אנטוארט, דאס דען אנדע קיינע שפיר פאן נאלד זייא. דאנן זאגדטע ער דען זאגד, אין וועלכעס ער גאלד פערמוטהעטע — אונד זעהתע דא! זיינע פערמו-טהונג ווארד בעשטאטגט, דער אנדערע, דער אנד עטהיעלט גאלד. נון הייס עס. אין גענינגנד גראפעס פעלד ערווערבען. ער קיפטע דאהער זיינע נאכבארן דיא גארטען אב, אייך דיא געפאהרן הין, פאן אהנען פיר פערייקע בעהאלטען צו ווערדען. דיערזיך לעגט פר צוי בערג-הייסטאמגנשאפט אונד פערשאפפטע זיך דאס שוד-עכט, ד. ה.: דאס רעכט. גראבען צי דיר פאן.

דער בערג-הייסטאמגן, הערר רינגל, וואוערדע אייך דיא זאכע אייסערקוואס אונד ער ריישע מיט זיינעס אהנגע נאך אפקש, וא ער זיך פאן דער ריכטגקיט דער ראזגערשן שענדקונג אביבערצייגט אונד זאפארט געפאלגרשן אנטער-זוכונגען פארנאהם. דיעזע פהרטען צו דעם ער-געבנסס, דאס אם דעם אייגע האלבע שטונדע פאן אפקש ענטפערנטען הונא-קאמלאר גלייכ-פאללס גאלדהאלטיגע זאנד-אבלאגערונגען פאר-האנדען זנד. דער בערג-הייסמאנן קאם נון עבלעסט אים דאס שוד-רעכט אין אונד ער עדהיעלט עס עבענזא וויא ראזגער. אונד נון זנד בערייס 5 גרובען אין טאהענגריט. דער אינסטיגע סיפ-איזט נון גאלדגרובענע-בעזיטצטעגע אונד דיא לייטע האלטען אידן ניכט מעהר פיר אייגען נאדרען, וא, דער בערג-קאממיססאר אנטע אדהם: „וועגן דיא אבלעסט ניכט, אידדע זאהנע ווידדען צעיהס אינגאריישע מאנגאטטען זין אונד דעם אינגאריישען קאנג צוי זיטע ריישען.“

דיא אפקשער יודען זנד אבער דאפפעלט שטאלץ אויף דען אפטער דער קינפטיגען אדעלע-פאמיליע. דער טראגען זיינעס נראפען גליקעס דער פאפטע אדטאדאקסע יהדי געבליעבען איזט, דער אין זיינער אריטטע אדר דיעס-מאל ניכט.

ער זאגדטע צוערסט געוואהנליכען זאגד נאך בוהאפעסס, ווען אינד לעאבען אונד ליעס אהן אייך נאלד אינטערזוכען. זעלבסט-פערשטאנדליך ערהיעלט ער צוי אנטוארט. דאס דען אנדע קיינע שפיר פאן נאלד זייא. דאנן זאגדטע ער דען זאגד, אין וועלכעס ער גאלד פערמוטהעטע — אונד זעהתע דא! זיינע פערמו-טהונג ווארד בעשטאטגט, דער אנדערע, דער אנד עטהיעלט גאלד. נון הייס עס. אין גענינגנד גראפעס פעלד ערווערבען. ער קיפטע דאהער זיינע נאכבארן דיא גארטען אב, אייך דיא געפאהרן הין, פאן אהנען פיר פערייקע בעהאלטען צו ווערדען. דיערזיך לעגט פר צוי בערג-הייסטאמגנשאפט אונד פערשאפפטע זיך דאס שוד-עכט, ד. ה.: דאס רעכט. גראבען צי דיר פאן.

דער בערג-הייסטאמגן, הערר רינגל, וואוערדע אייך דיא זאכע אייסערקוואס אונד ער ריישע מיט זיינעס אהנגע נאך אפקש, וא ער זיך פאן דער ריכטגקיט דער ראזגערשן שענדקונג אביבערצייגט אונד זאפארט געפאלגרשן אנטער-זוכונגען פארנאהם. דיעזע פהרטען צו דעם ער-געבנסס, דאס אם דעם אייגע האלבע שטונדע פאן אפקש ענטפערנטען הונא-קאמלאר גלייכ-פאללס גאלדהאלטיגע זאנד-אבלאגערונגען פאר-האנדען זנד. דער בערג-הייסמאנן קאם נון עבלעסט אים דאס שוד-רעכט אין אונד ער עדהיעלט עס עבענזא וויא ראזגער. אונד נון זנד בערייס 5 גרובען אין טאהענגריט. דער אינסטיגע סיפ-איזט נון גאלדגרובענע-בעזיטצטעגע אונד דיא לייטע האלטען אידן ניכט מעהר פיר אייגען נאדרען, וא, דער בערג-קאממיססאר אנטע אדהם: „וועגן דיא אבלעסט ניכט, אידדע זאהנע ווידדען צעיהס אינגאריישע מאנגאטטען זין אונד דעם אינגאריישען קאנג צוי זיטע ריישען.“

דיא אפקשער יודען זנד אבער דאפפעלט שטאלץ אויף דען אפטער דער קינפטיגען אדעלע-פאמיליע. דער טראגען זיינעס נראפען גליקעס דער פאפטע אדטאדאקסע יהדי געבליעבען איזט, דער אין זיינער אריטטע אדר דיעס-

(אפטשטעזונג אפלגט.)

נייעסטעס אויס אللען לאנדערן.

* (דעזער קאָנגרעס איבער מישקאָלץ.) אלס דיעזער מאנג דער אבערסט דעס אַר קוי־צעס אויס באסיגן דיימענקעהרטען אונד אין משקאָלץ שטאאטסרעכט אינגאנזעריג־רעי־מענטס ביים קאָנג אין אידרעינג וואר, פראנצע זיינע מאוסקעטאן, ווא דער הערר אבערסט מיט זיינעם גיין גארזיאנס־אָרטע צוזאַמענדרען אונד אלס דער אָפּיצער־ווען אין דער זעחר שטי־בעלהאפטער וויינע אבער משקאָלץ אוסשראָר, זאגטע דער קאָנג: „אוס הערבסטע בעזוכע איך אויך דאָרטע שטאדט פיר אייניג טאגע.“

* (דיא נייען צעהנער־באנקנאָטען.) דאס אמסטבלאטט עזשרבאלט אַלגעמעדע קונדמאכונג: נאכדעם דיא וואהרנעהמונג נעמאכט וואָרדע, דאס אייף דיא מיט 1 אונגער ד. ה. אין פערקעהר גערבאטען, גור מיט אונגאריישען אונד רוישעשע טעקסטע פערזעהענען נייען צעהנגולדענ־באנקנאטען אָאָן אינצעלנען אוס פיבליקס אויף זאלבע וואָרטע אונד שטעמפעל נעשריעבען אונד גערוקט ווערדען, דיא אין דער אָפּפענטליכען קונדגעמאכטען בעשרייבונג דער באנקנאטען ניכט עזשרבאלטען זינד — אונד נאכדעם אין אָאָלגע דיעזער אבערשריבונג אונד אבער־שטעמפעלונג דיא אויסגעבע אָאָרם אין דער מעקסט דער באנקנאטען אָאָן דיעזע נעזעטצלך בעזעיכנעטע בעזעטצלטען אונד אין אויך אין אָאָלגע אָאָלגע דיא אָפּטשטעלונג דער עכטהייט דער זאלבע־מאסען פערשטיר־מעלטען אונד בעשטעטצטען באנקנאטען ער־שוערט אדער גאנץ אינמאָגלאיך נעמאכט ווערד: האט דער פינאנז־מיניסטער וואמסטליכע אהם אונטערשטעערדען שטאאטסכ־קאססען אונד אמ־טער אנגעוועזען, אللע אין דיעזער וויינע מיט פערמערונג אויסרשטען אדער טשטעלן אבער־שטעמפעלטען, אللס פערקעהרט־אוסאָאָרט אנגע־זעהענען באנקנאטען אין צאָהלונג נ״כ־ט אנצונעהמען. מאן האט מיט דיא אللע אדאר־ד״ר, דיא נייען צעהנער־באנקנאטען צו בעשרייבען, צו אבערשטעמפעלן, אדער אللכע אבערשריע־בונג אונד אבערשטעמפעלטע אנגעזעהען.

* (דערזעלבע אין דעם אנגעגעבענען.) צו יוللבען מאנג דיא אבערסט מיט אللגעמעדע אָאָרדערונגען אין בעللעהרעדען בייש״ל. אין יונגער מאנג קוי״סטע בייא אייניגע יידישען מאר־קוי־אין בראד אונד אס דיא האللסטע דעזעולד־בען אויף דער שטעللע אויף. פللאטצלך אינג ער אין דאס אממעריللכסטע שטערצענסעעשריא צו ערהעבען אונד דיא יידישע אגרللערן אللס גיסט־מישערין צו בעשוللדיגען. אססאאלד וואמעللטע זיך אייניג גראסע מעגשטענ־מאססע אן, אונד עס וואָרע דער הארللערן אבעל בעראנגען, וועגן דיא נ״כט אויף דען גערארקען נעקאממען וואָרע, דעם אנגעבליך פעגיסטעטען דיא אנדערע האللס־טע בעראָרט אים פער״ד אשטע צו צערמען אונד זעלבסט צו עסען, דיא וואוסה דער אנגע־וואמעللטען מעגשטענמאססע שליג נין אין אין שאللערדעם געللאכטער אם. — אין שטעלע־ל״ר וואָרען דיא יידען אויף אוכ״וחקן אונד אנגר״יפפ פאָר־בעי״שטעט אונד האסטען זיך מיט וואָכטען קניטעللן אונד רעפאָللווערן פערזעהען. נעטאר־טעט וואָרדען אויף בירדען יישען אינגעפאָרר־דרייצעהן אונד פערוואָרדעט מעהר אللס צו וואָכצען.

* (אייניגע בבעל אויס דען מאנגען משה רע״ה.) דיא אין דעם פאللאסטינענסיש שאפרדטען שאפבللס (סאמאריא, דאס בובלישע שומרון) עקסטיר־יעדיג אמאראמאנער־נעמיינדע (דיא סאמאריא־נער זינד נאכקאממען יענער פאللקער, וועللכע פאָן דען באבילאָנישען קאָנינען גאנץ דען הרבן בוח ראשון אם פאللאסטינא אנגעזיעדעלט וואָרדען, וואָרייל דיא דאס יודענטהום אנגאהמען, אחרי הדיינשען קוטשנעבריכע אבער נאָך פערגנגי־בענבערלעבען) בעשטאנד אין פר־נאמענס־בובלי, וועللכע אונגעבליך אין עגקעל דעם דאָ־הען־פ־יעסטערס אהרון נעשריעבען האט אם שליסע דיע־זער בובל פינדעט זיך אין דער טראם אللגעמדע אנ־מעקונג פאָן דער האנד דעם שטייפעס דעזיעللבען: „אך, פינדט, זאָגטן דיא הארון־פ־יעסטערס אللער, דאס דעם הארון־פ־יעסטערס אהרון, האבע דיעזע הייللע בוך נעשריעבען.“ דיא סאמאראנער בעזיאהונג דאער־מיט דער נאכסטען זאָגגאللס דיעזע בובל אונד יייننען שעפטס דיא אירגען פיר דיעזעللבע נעפאהנענען מיסמען צוויסכ. אויף אונדאהמען אמסטערדאמער אמסטערדאמיש מיסכ־אָ־מען דאס יעמאנד דער אבעיר־פ־יעסטער דער סאמאריש־נער דיא סאמאריאנישע קאָנדיזונג אייניגער מיהللע דיעזער בובל נעשאפפען — אונזעריר מיינונג נאך עשיינט דיעזע נעשיכטע אם אין בובלישער שריפט, הארזיש אנגעזעהען, אום מיט דיעזען בובלישען קאָנדיזון אין קלינעם „נעשאפטען“ מאכען צו קאָننען.

פאָللייטאָן.

דאס פערערבטע פערברעכען.

(19. פאָרזעטצונג.)

דער איסטאבבינער פערשטעט אייننען בריעף אָן, דען שלמה שטאָרבען, אונד דעם אבערראבבינער אין בעللין אויבערגעגאנגען וואللטט. דיעזער וואָרדע אינס פער־טיייען נעגאנגען אונד בעשוואָרען, דען יינגللינג שטעטס אם אייننע צו בעזאהللען, אונד דאס אין דעססען דעזיגען אויסגעשטאנדען פיר אייننע אנדערע אנגעלעגען אונד אין אייننע אנגעבליך אין אייننע אנגעגעבען אונד אין אייننע אנגעגעבען אונד אין אייننע אנגעגעבען אונד